

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **A. G.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. i in. oraz

A. L.

oskarżonego o przestępstwo z art. 291 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 30 listopada 2023 r.

wniosku Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

wniosku nie uwzględnić.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim postanowieniem z dnia 28 września 2023 r., sygn. akt II K 1496/18, na podstawie art. 37 k.p.k. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy oskarżonych A. G. i A. L. (w postanowieniu błędnie wskazano jego nazwisko jako „Le.”) do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu wskazał, że od 27 grudnia 2018 r., kiedy to do Sądu wpłynął akt oskarżenia, mimo wielokrotnych prób nie udało się rozpocząć przewodu sądowego. Przeszkodą jest stan zdrowia mieszkającego we W. oskarżonego A. G., który uniemożliwia mu stawiennictwo do Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim i powoduje konieczność odraczania kolejnych wyznaczonych terminów rozpraw. Zdaniem Sądu interes wymiaru sprawiedliwości,

który wyraża się także w szybkim rozpoznaniu sprawy, „jest zagrożony, ponieważ dotychczasowy przebieg postępowania i okoliczności dotyczące oskarżonego nie wskazują, aby doszło do szybkiego zakończenia postępowania z uwagi na trudności wynikające z jego stanu zdrowia”. Uzasadnia to przekazanie sprawy obu oskarżonych do rozpoznania innemu sądowi położonemu najbliżej miejsca zamieszkania A. G., przy czym gdy chodzi o oskarżonego A. L., to postawiony mu zarzut pozostaje w ścisłym związku z zarzutem postawionym A. G., w związku z czym okoliczności tamujące prowadzenie postępowania wobec A. G. dotyczą także jego osoby. Nadto Sąd występujący z przedmiotową inicjatywą nadmienił, że w innym trybie nieskutecznie wystąpił do Sądu Okręgowego w Gdańsku o przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Rejonowemu we Włocławku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim nie zasługuje na uwzględnienie. Chociaż rzeczywiście dobro wymiaru sprawiedliwości może przemawiać za przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi niż miejscowo właściwy, gdy stan zdrowia oskarżonego uniemożliwia rozpoznanie jego sprawy w rozsądnym czasie przez ten sąd, a jest to możliwe w innym sądzie (zob. powołane przez Sąd meriti postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2023 r., II KO 107/22; z dnia 19 stycznia 2023 r., IV KO 2/23; z dnia 9 marca 2023 r., V KO 18/23 i inne), to przekazanie sprawy do rozpoznania temu innemu sądowi powinno znaleźć oparcie w niebudzącej wątpliwości, aktualnej opinii lekarskiej. Zatem postanowienie inicjujące przekazanie powinno odwoływać się do takiej opinii i przytaczać jej wnioski. Zabrakło tego w rozpatrywanym postanowieniu, w którym tylko ogólnie wskazano na zły stan zdrowia A. G., zaś ogląd akt sprawy prowadzi do wniosku, że przedmiotowe wystąpienie jest co najmniej przedwcześnie.

Akt oskarżenia przeciwko A. G. i A. L. wpłynął do Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim w dniu 27 grudnia 2018 r. Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2019 r. Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza na okoliczność, czy stan zdrowia oskarżonego A. G. umożliwia mu uczestnictwo w postępowaniu sądowym, a jeśli tak – to czy oskarżony może uczestniczyć w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Rejonowym w Starogardzie Gdańskim. Ze sporządzonej 20 lipca 2020 r. opinii biegłego wynika, że A. G. z uwagi na niedowład

połowiczny nie może samodzielnie odbyć podróży z miejsca zamieszkania do budynku Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim publicznymi środkami transportu, ale stan jego zdrowia pozwala mu na udział w rozprawie sądowej przed tym Sądem w przypadku odbycia podróży innymi niż publiczne środkami transportu.

Na rozprawie 24 sierpnia 2023 r. Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim dopuścił kolejny dowód z opinii tego samego biegłego, ponownie na okoliczność czy stan zdrowia oskarżonego A. G. umożliwia mu uczestnictwo w postępowaniu przed tym Sądem. Na sporządzenie opinii wyznaczono biegłemu termin 1 miesiąca od dnia badania oskarżonego i zarządzono przesłanie akt biegłemu. Z niewiadomego powodu zarządzenia tego nie wykonano, natomiast po upływie ponad miesiąca, 28 września 2023 r., Sąd Rejonowy wydał postanowienie będące przedmiotem procedowania Sądu Najwyższego, natomiast zarządzeniem z dnia 20 października 2023 r. (zapewne sędziego, chociaż nie wynika to z jego treści) polecono „nie wykonywać pkt. 2 zarządzenia z dnia 24.08.2023”, w którym jest mowa o przesłaniu akt biegłemu (k. 348 akt sprawy). Taki sposób procedowania jest nieprawidłowy, nawet niezrozumiały, bowiem – jak wyżej zaznaczono – wystąpienie Sądu w trybie art. 37 k.p.k. powinno nastąpić po uzyskaniu aktualnej opinii lekarza (od sporządzenia poprzedniej upłynęło więcej niż 3 lata) na okoliczność możliwości udziału oskarżonego w rozprawie i jego przyjazdu do Starogardu Gdańskiego. Nasuwa się przy tym spostrzeżenie o nadmiernej tolerancji Sądu wobec postawy oskarżonego A. G., na którym ciąży obowiązek usprawiedliwienia niestawiennictwa na rozprawę, o ile nie chce, by odbyła się pod jego nieobecność (art. 117 § 2 k.p.k.), a gdy powodem tego jest stan zdrowia, w sposób określony w art. 117 § 2a k.p.k. Tymczasem w niniejszej sprawie rozprawy 1 grudnia 2021 r. i 4 kwietnia 2022 r. były odraczane z adnotacjami „oskarżony A. G. – nie stawiał się, o terminie zawiadomiony”, a rozprawa 24 sierpnia 2023 r. została odroczone z adnotacją „oskarżony A. G. – nie stawiał się, wezwany prawidłowo”, za każdym razem bez wzmianki w przedmiocie usprawiedliwienia przez niego niestawiennictwa. Nie jest przy tym całkiem jasne, czy intencją Sądu jest wezwanie A. G. na rozprawę, czy tylko zawiadomienie go o jej terminie. Trzeba również zauważyć, że tę i inne wady procedowania Sądu meriti odnotował Sąd Okręgowy w Gdańsku w postanowieniu z dnia 4 listopada 2020 r., V Ko 461/20 (k. 283-285) oraz

że protokół rozprawy z dnia 1 grudnia 2021 r. zawiera zapis, zdający się wskazywać na lekceważenie przez oskarżonego poleceń Sądu („Przewodniczący stwierdza, iż nie wpłynęła odpowiedź oskarżonego na pismo dotyczące możliwości jego stawiennictwa na rozprawę przed Sądem Rejonowym w Starogardzie Gdańskim” – k. 304).

Podsumowując powyższe, należy ponownie stwierdzić, że wystąpienie Sądu Rejonowego, w Starogardzie Gdańskim jest przedwczesne. Celowe będzie też nadmienić, że w polu widzenia Sądu powinien być nie tylko art. 37 k.p.k., ale również art. 117 § 3a k.p.k.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[K.K.]

[ał]